

มาตรฐานการอุดมศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ Graduate Education Standards for Rajabhat Universities

ชัชจรียา ไบลี
Chatjariya Bailee

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000
Department of Educational Administration, Graduate School, Udon Thani Rajabhat University,
Udon Thani 41000, Thailand
Corresponding Author, E-mail : Chatjariya@hotmail.com

Received: 19 February 2019, Revised: 17 April 2019, Accepted: 24 April 2019

บทคัดย่อ

มาตรฐานการอุดมศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาความคาดหวังว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งและหลายหลักสูตรที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาสามารถจัดการให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ของสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ และนักศึกษา ต้องร่วมมือกันโดยคำนึงคุณภาพให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ถือว่า “การวิจัย” เป็น “หัวใจ” ของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาดังนั้นทั้งนักศึกษาและอาจารย์ต้องทำวิจัยโดยนักศึกษาต้องเรียนด้วยกระบวนการวิจัยให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ อาจารย์ต้องทำวิจัยและนำประสบการณ์จากการวิจัยไปถ่ายทอดให้นักศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เคร่งครัดเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตรการเรียนการสอนการประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในหลักสูตรต้องคำนึงถึงเพื่อให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : มาตรฐาน, การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

Abstract

Graduate education standards for Rajabhat Universities: management of postgraduate education can be anticipated that many Rajabhat Universities where offer various postgraduate programs can manage education standards to reach the criteria of the postgraduate program of Bureau of Higher Education Standards and Evaluation Office of the Higher Education Commission, the Ministry of Education. The university administrators, professors and postgraduate students must co-operatively work realizing the quality standards. Postgraduate studies of both master and doctoral degrees are considered "research" as a "heart" of postgraduate studies. Postgraduate students and professors have to do research. It is needed that students have to learn and understand in the research process thoroughly. Professors must conduct research and bring their experiences to coach students on the research process. To meet postgraduate education standards of 2015 (B.E. 2558), it requires to strictly follow the standards for achieving the quality assurance of curriculum, comprise 6 components of quality assurance: 1) standardization, 2) graduate, 3) postgraduate students, 4) professors, 5) curriculum, instruction and assessment of learners and 6) learning supports which the professors are responsible for the courses, and other staff associated with the curriculum management must put effort to reach the predetermined postgraduate criteria.

Keywords : standards, postgraduate education

1. บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีเจตนารมณ์ให้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 รองรับการบริหารจัดการหลักสูตรให้ได้คุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และตามจุดเน้นของแต่ละสาขา กระทรวงศึกษาธิการ (2558) ได้ประกาศใช้ โดยกำหนดปรัชญา และวัตถุประสงค์ ไว้ว่า “หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพ ที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิก แสวงหาความรู้ใหม่ ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จริยธรรมความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้ในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้าง และประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนางานและสังคม ในขณะที่ระดับปริญญาเอก มุ่งให้มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัย เพื่อสรรค์สร้างองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน สังคม และประเทศ ”

การพัฒนาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพจึงมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพ การศึกษาสำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการ ยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการพิจารณาทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ก็ต้องปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ว่าด้วยเรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเช่นกัน เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษาที่กำหนดไว้

2. มาตรฐานและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับระดับบัณฑิตศึกษา

2.1 มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐาน 2 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน และด้านการบริหารจัดการ 2) มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการผลิตบัณฑิต 2) ด้านการวิจัย 3) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ 4) ด้านการทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม โดยกำหนดมาตรฐานด้านการวิจัย ให้สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัย อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบาย แผน งบประมาณ มีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำวิจัย ส่งเสริม และสร้างเครือข่ายการทำงานวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบัน เพื่อให้ได้ผลงานวิจัย ผลงานประดิษฐ์ และงาน ริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ สนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถตอบสนองความต้องการ ของสังคมได้ในวงกว้าง และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชนมหาวิทยาลัยราชภัฏมีประเด็นที่จะต้องพัฒนา คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่บางคนยังมีประสบการณ์วิจัยไม่เพียงพอที่จะให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการวิจัยก่อนจึงจะมีคุณสมบัติเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ ด้านการบริหาร จัดการของหลักสูตร ที่ผูกขาดเฉพาะประธานหลักสูตรเพียงคนเดียว ควรทำงานเป็นทีมให้มีส่วนร่วมเพื่อการ พัฒนาคุณภาพงานวิจัย ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ควรเพิ่มฐานข้อมูลวารสารออนไลน์ ให้เพียงพอับความต้องการของนักศึกษา ด้านการเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ ควรเพิ่มช่องทางให้นักศึกษาได้ นำเสนองานวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์ในการนำเสนอผลงานต่อสาธารณะมากขึ้น

2.2 มาตรฐานการอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) มาตรฐานการอุดมศึกษาประกอบด้วย มาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานด้านธรรมาภิบาลของการบริหารการอุดมศึกษาและมาตรฐานด้านพันธกิจของการ บริหารการอุดมศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้โดย กำหนดมาตรฐานด้านพันธกิจของการบริหารการอุดมศึกษา กำหนดตัวบ่งชี้ (1) มีหลักสูตรและการเรียนการสอน ที่ทันสมัยยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคมโดยให้ ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้ และการสร้างงานด้วยตนเอง ตามสภาพจริง ใช้การวิจัยเป็นฐานมีการประเมินและใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการ หลักสูตร ตลอดจนมีการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

(2) มีการวิจัยเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์และทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตามศักยภาพของประเภทสถาบัน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับนานาชาติของสังคมและประเทศชาติ มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ กำหนดตัวบ่งชี้ (1) มีการแสวงหาการสร้างและการใช้ประโยชน์ความรู้ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทศเพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้ (2) มีการบริหาร จัดการความรู้อย่างเป็นระบบโดยใช้หลักการวิจัยแบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักการสร้างเครือข่ายและหลักการประสานความร่วมมือรวมพลังอันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2.3 มาตรฐานหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 หลักสูตรทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2560) ได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557 สรุปเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 ดังนี้

1. มาตรฐานของความสามารถภาษาอังกฤษ ทั้งหลักสูตรระดับปริญญาโท และปริญญาเอก เน้นการทดสอบด้านการอ่าน เขียน พูด ระดับใช้งานได้

1.1 อาจารย์ประจำ ที่รับเข้าใหม่ ให้สถาบันกำหนดวิธีการและเกณฑ์การคัดเลือกเองให้ได้ มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษ

1.2 นักศึกษาปริญญาเอก ให้สถาบันกำหนดวิธีการและเกณฑ์การคัดเลือกเอง ให้ได้มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษ

2. อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรง หรือสัมพันธ์กับสาขาของหลักสูตรที่เปิดสอน

2.1 จำนวน ไม่จำกัด เกณฑ์ปี 2548 ไม่น้อยกว่า 5 คน

2.2 วุฒิการศึกษา หลักสูตรปริญญาโท คุณวุฒิปริญญาโท หรือเทียบเท่าหลักสูตรปริญญาเอก คุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือปริญญาโท และรองศาสตราจารย์

2.3 ผลงานทางวิชาการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 3 รายการ ยกเว้นอาจารย์รับเข้าใหม่ที่จบปริญญาเอก ทั้งนี้ผลงานต้อง 1) เป็นงานวิจัยอย่างน้อย 1 รายการ 2) เป็นผลงานร่วมกับผู้อื่นได้ 3) ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหาร/พัฒนาหลักสูตรและควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

3.1 จำนวน อย่างน้อย 3 คน

3.2 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือ ปริญญาโทและรองศาสตราจารย์

3.3 ผลงานทางวิชาการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 3 รายการ ยกเว้นอาจารย์รับเข้าใหม่ที่จบปริญญาเอก ทั้งนี้ผลงานต้อง 1) เป็นงานวิจัยอย่างน้อย 1 รายการ 2) เป็นผลงานร่วมกับผู้อื่นได้ 3) ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

4. อาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ประจำ หรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น หรือ สาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

4.1 วุฒิการศึกษา หลักสูตรปริญญาโทคุณวุฒิปริญญาโท หรือเทียบเท่า หลักสูตรปริญญาเอกคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือปริญญาโทและรองศาสตราจารย์ หลักสูตรปริญญาเอก อนุมัติสอนวุฒิปริญญาโท หรือ เทียบเท่า และต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ สอนในวิชาที่ไม่ใช่วิชาของหลักสูตรได้

4.2 ผลงานทางวิชาการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 3 รายการ ยกเว้นอาจารย์รับเข้าใหม่ที่จบปริญญาเอก

4.3 อาจารย์ผู้สอนที่เป็นอาจารย์พิเศษ สามารถมีชั่วโมงสอนได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชาโดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

5. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและการค้นคว้าอิสระ เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร

5.1 วุฒิการศึกษาปริญญาเอก หรือเทียบเท่า หรือ ปริญญาโท และรองศาสตราจารย์

5.2 ผลงานทางวิชาการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 3 รายการ ยกเว้นอาจารย์รับเข้าใหม่ที่จบปริญญาเอกทั้งนี้ผลงานต้อง 1) เป็นงานวิจัยอย่างน้อย 1 รายการ 2) เป็นผลงานร่วมกับผู้อื่นได้ 3) ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

6. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เป็นอาจารย์ประจำ หรือ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

6.1 วุฒิการศึกษา กรณีอาจารย์ประจำ คุณวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่า หรือ ปริญญาโท และรองศาสตราจารย์กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก คุณวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่าถ้าวุฒิการศึกษาไม่เป็นตามเกณฑ์ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง โดยเสนอผ่านสภามหาวิทยาลัย และแจ้ง (กกอ.) รับทราบ

6.2 ผลงานทางวิชาการ กรณีอาจารย์ประจำ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 3 รายการ ยกเว้นอาจารย์รับเข้าใหม่ที่จบปริญญาเอกทั้งนี้ผลงานต้อง 1) เป็นงานวิจัยอย่างน้อย 1 รายการ 2) เป็นผลงานร่วมกับผู้อื่นได้ 3) ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญากรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ระดับปริญญาโท ผลงานทางวิชาการระดับชาติไม่ต่ำกว่า 10 เรื่อง* (* ไม่มีกรอบเวลา) ระดับปริญญาเอก ผลงานทางวิชาการระดับนานาชาติไม่ต่ำกว่า 5 เรื่อง* (* ไม่มีกรอบเวลา) ถ้าผลงานไม่เป็นตามเกณฑ์ ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง โดยเสนอผ่านสภามหาวิทยาลัย และ แจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) รับทราบ

7. ภาระงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและการค้นคว้าอิสระทั้งโทและเอก (จำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ต่อภาคการศึกษา)

7.1 อาจารย์คุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า ตำแหน่งศาสตราจารย์ สัดส่วน 10:1 ถ้าหากเกินขออนุมัติสภามหาวิทยาลัยได้แต่ไม่เกิน 15:1 หากเกิน 15:1 ขออนุมัติคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) เป็นรายกรณี

7.2 อาจารย์คุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขึ้นไป สัดส่วน 10:1

7.3 อาจารย์คุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่า ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ขึ้นไป สัดส่วน 10:1

7.4 อาจารย์คุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าที่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ สัดส่วน 5:1

8. คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

8.1 จำนวนกรรมการ ระดับปริญญาโท ไม่น้อยกว่า 3 คน ระดับปริญญาเอก ไม่น้อยกว่า 5 คน

8.2 องค์ประกอบของกรรมการ เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิ ภายนอกสถาบัน

8.3 ประธานกรรมการสอบ ระดับปริญญาโท ต้องไม่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก หรือร่วมระดับปริญญาเอกต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ภายนอกสถาบัน

8.4 คุณสมบัติ (กรณีเป็นอาจารย์ประจำ) วุฒิการศึกษาปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือปริญญาโทและรองศาสตราจารย์ผลงานทางวิชาการในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 3 รายการ ยกเว้นอาจารย์รับเข้าใหม่ที่จะปริญญเอก ทั้งนี้ผลงานต้อง 1) เป็นงานวิจัยอย่างน้อย 1 รายการ 2) เป็นผลงานร่วมกับผู้อื่นได้ 3) ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

8.5 คุณสมบัติ (กรณีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก) คุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าถ้าวุฒิการศึกษาไม่เป็นตามเกณฑ์ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง โดยเสนอผ่านสภามหาวิทยาลัย และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) รับทราบผลงานทางวิชาการ ระดับปริญญาโท ผลงานทางวิชาการระดับชาติ ไม่ต่ำกว่า 10 เรื่อง (ไม่มีกรอบเวลา) ระดับปริญญาเอก ผลงานทางวิชาการระดับนานาชาติ ไม่ต่ำกว่า 5 เรื่อง (ไม่มีกรอบเวลา) ถ้าผลงานไม่เป็นตามเกณฑ์ ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง โดยเสนอผ่านสภามหาวิทยาลัย และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) รับทราบ

ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เกณฑ์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ปัญหาส่วนใหญ่ พบว่าอาจารย์มีคุณวุฒิปริญญาเอกแต่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ มหาวิทยาลัยจึงทำสัญญาจ้างอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการที่เกษียณอายุราชการแล้วมาเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้สอน นอกจากนี้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์ผู้สอนที่เป็นอาจารย์พิเศษ สามารถมีชั่วโมงสอนได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชาโดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น อาจารย์ที่มีปัญหาเป็นส่วนใหญ่ เป็นอาจารย์ที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏอยู่แล้วก่อนเกษียณ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่นจะเข้าเกณฑ์ข้อนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกรับผิดชอบเนื้อหาบางส่วนเท่านั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏบางแห่งจัดการสอนเป็นทีม โดยวางแผนการสอนร่วมกัน แต่ละรายวิชามีผู้สอนประมาณ 2-4 คน โดยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรรับผิดชอบหลักในรายวิชานั้น

9. เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

9.1 การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา

9.1.1 แผนการเรียนแบบทำวิจัยอย่างเดียวระดับปริญญาโทแผน ก แบบ ก1: มีบทความตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ หรือนานาชาติ ที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ระดับปริญญาเอกแบบ1: มีบทความตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) อย่างน้อย 2 เรื่อง

9.1.2 แผนการเรียน รายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทแผน ก แบบ ก2: มีบทความตีพิมพ์ใน วารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการและมีการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องการประชุม (Proceedings) ระดับปริญญาเอกแบบ 2: มีบทความตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติ ที่มีคุณภาพตามประกาศของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.)

9.1.3 แผนการเรียน รายวิชาและการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท แผน ข: รายงานการค้นคว้าอิสระ ได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

9.2 ระบบการสอบวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายระบบการสอบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

ในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานระดับบัณฑิตศึกษา ว่าด้วยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และเงื่อนไข การสำเร็จการศึกษา ตลอดจนเงื่อนไขขององค์ประกอบของกรรมการต่าง ๆ ในความคิดเห็นของผู้เขียนเห็นว่ามี ผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏในด้านบวก ที่จะทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เอาใจใส่ควบคุมคุณภาพ วิทยานิพนธ์มากขึ้น เพราะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์มาจากภายนอก โดยเฉพาะปริญญาเอก เป็นเกณฑ์ที่ สามารถปฏิบัติได้เป็นการยกระดับคุณภาพงานวิจัยดียิ่งขึ้นให้ได้มาตรฐาน อธิการบดีบางท่านมีนโยบายให้ที่ ปรึกษาร่วมเป็นอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่น ส่วนเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษานั้นยังส่งผลดีกับมหาวิทยาลัยราช ภัฏ ในด้านการเผยแพร่ทั้งการตีพิมพ์ในวารสาร และการนำเสนอในที่ประชุมระดับชาติและนานาชาติ ทำให้ การประกันคุณภาพการศึกษาได้คะแนนมากขึ้น เกิดการแข่งขันในระดับฐานข้อมูล TCI พัฒนาจากฐาน TCI 2 เป็น TCI 1 และพัฒนาเป็น Scopus ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรมีข้อมูลในการแนะนำนักศึกษาสำหรับวารสารให้หลากหลาย เนื่องจากประสบการณ์ในการเขียนบทความ ตีพิมพ์ของนักศึกษามีน้อย ตลอดจนการนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติและ นานาชาติ เพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการในระดับบัณฑิตศึกษา

9.3 ระบบตรวจสอบการคัดลอกผลงาน (วิทยานิพนธ์ /การค้นคว้าอิสระ) ให้สถาบันจัดระบบ ตรวจสอบการคัดลอกผลงาน และพิจารณาถอดถอน รายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์หากตรวจสอบ พบว่ามีการคัดลอก หรืออ้างทำ

10. การควบคุมมาตรฐานหลักสูตร

10.1 สภาสถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความเห็นชอบ/อนุมัติ หลักสูตร ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558

10.2 สภาสถาบันอุดมศึกษา สามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือกำหนดแนวปฏิบัติ ที่เหนือกว่าเกณฑ์มาตรฐานฉบับนี้ได้ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษา ที่สะท้อน เอกลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น

10.3 หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา (สกอ.) ดำเนินการเข้าติดตามตรวจสอบ และเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) พิจารณา

3. นโยบายและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยทุกแห่งต้องปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2557) วัตถุประสงค์ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 1) เพื่อกำหนดแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาโดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการ และความมีอิสระ ในการดำเนินการของสถานศึกษา 2) เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของ สถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง 3) เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการประกัน คุณภาพภายนอก

3.1 เป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาวฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 -2565)

เมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ. 2565 ได้เป้าหมาย คือ “ยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงาน และพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้ และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ” (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

3.2 กรอบการกำกับมาตรฐานการผลิตบัณฑิต

การผลิตบัณฑิตให้ได้มาตรฐานต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนา เพื่อมั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษา สามารถผลิตบัณฑิตที่ได้คุณภาพ

3.2.1 วัตถุประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (TQF) พ.ศ. 2552

1. เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ หรือ Learning Outcome ที่สาขากำหนด
2. เพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา สามารถเทียบเคียงกันได้

3.2.2 แนวปฏิบัติการเผยแพร่หลักสูตรในฐานข้อมูลหลักสูตร Thai Qualifications Register (TQR)

สำหรับหลักสูตรที่ดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพ ของ สกอ.ดำเนินการ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร มาอย่างน้อยครึ่งระยะเวลาของหลักสูตร
2. ผลการประกันคุณภาพภายในระดับดี (คะแนน 3.01) ขึ้นไปติดต่อกันสองปี
3. หลักสูตรได้รับการประเมินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
4. เสนอสภาสถาบันอุดมศึกษาให้ความเห็นชอบ และแจ้งผลการประเมินพร้อมมติสภาให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) พิจารณาเผยแพร่ใน TQR
5. ให้สถาบันรายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตรตามองค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน และส่งข้อมูลพื้นฐานผ่าน ระบบ CHE QA Online เป็นประจำทุกปีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงฯ ข้อ 36 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จะดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี แจ้งผลการติดตามให้สถานศึกษาทราบและเปิดเผยต่อสาธารณชน

4. การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัย จะใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเหมือนกันทุกแห่งทั่วประเทศ ปัจจุบันใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558 โดยสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2558) โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศด้านการพัฒนางานวิจัย มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ และสามารถนำความรู้ไปสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชนและประเทศชาติ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของผู้เรียน ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาการจัดการศึกษามีสภาพทั่วไปคล้ายคลึงกัน จากงานวิจัยของ ชลคมล สอนองคุณ (2548) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์อยู่ในระดับมาก พบว่า ปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคลได้แก่อายุ ประสบการณ์การทำวิจัย ประเภทการศึกษา มีผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยด้านวิชาการและการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัย สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การปรับตัวของนักศึกษาและการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำวิทยานิพนธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเช่นเดียวกับงานวิจัยของ กัญญาวิริ์ สมนึก, ชุมพล เสมอจันทร์ และลำเนา เอี่ยมสะอาด (2558) ศึกษาปัจจัยในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า ปัจจัยในการทำวิจัยของอาจารย์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านคุณลักษณะผู้วิจัย และด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย ส่วนด้านคุณลักษณะของมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านคุณลักษณะผู้วิจัย พบว่าการมีภาระงานสอน และงานธุรการอื่นๆ มาก ส่งผลต่อการทำวิจัยในระดับมากที่สุด ส่วนด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย พบว่า ผลงานวิจัยสามารถใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ได้ ส่งผลต่อการทำวิจัยในระดับมากที่สุด และด้านคุณลักษณะของมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย พบว่า กลไกการประกันคุณภาพการศึกษา มีส่วนผลักดันให้อาจารย์ทำวิจัยเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด ส่วนผลการเปรียบเทียบ พบว่าอาจารย์ ที่มีเพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ระยะเวลาที่ทำงานต่างกันมีปัจจัยในการทำวิจัยไม่แตกต่างกัน ส่วนอาจารย์ที่มีอายุ และคณะที่สังกัด ที่แตกต่างกัน มีปัจจัยในการทำวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยของ ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และ ชัญญา อภิบาลกุล (2555) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าปัจจัยที่มีปัญหามากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์การศึกษาอิสระ รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ด้านการเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ และด้านการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์การศึกษาอิสระ และแนวทางในการจัดการศึกษา ควรปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องใช้เนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับปัญหาความเป็นจริง ควรเพิ่มฐานข้อมูลวารสารออนไลน์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ที่ถูกลิขสิทธิ์ให้เพียงพอกับความต้องการควรมีกรอบเวลาในการเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาเร่งทำงานตามแผนการศึกษา กรรมการบริหารหลักสูตรควรจัดกลไกให้คำปรึกษาและติดตามผลงานของนักศึกษา มีการจัดระบบการกระตุ้น ความก้าวหน้าในการศึกษาค้นคว้าอย่างเคร่งครัด มหาวิทยาลัยควรเพิ่มช่องทางให้นักศึกษาได้นำเสนองานวิทยานิพนธ์เป็นเวทีนำเสนอเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการนำเสนอผลงานต่อสาธารณะ

รัชนิวรรณ ตั้งภักดี และ ทศน์ศิริพันธ์ สว่างบุญ (2560) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า **ด้านนิสิต** นิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่านิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เอาใจใส่และกำกับติดตามการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นอย่างดีอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำที่ชัดเจนถูกต้องและตรงประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด **ด้านสถาบัน** บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความทันสมัย อยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีการจัดกิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่บัณฑิต เช่น การสัมมนาวิทยานิพนธ์ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ อยู่ในระดับมาก การศึกษาของ ทรงธรรม ธีระกุล (2547) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ตามความคิดเห็นของมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ รวมถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาด้วยสอดคล้องกับ วันวิสาข์ แก้วสมบุญ และคณะ (2557) ที่ศึกษาปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาลำชาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า โดยภาพรวม ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต ด้านความรู้ในการทำวิจัย ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ด้านขั้นตอนระเบียบข้อบังคับแนวปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร และด้านอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย อยู่ในระดับน้อย ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาลำชาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เรียงความสำคัญจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต ด้านความรู้ในการทำวิจัย ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ด้านขั้นตอนระเบียบข้อบังคับแนวปฏิบัติ และด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ทั้งนี้ โกวิทย์ ประดิษฐ์ผล และ ปรีชา วิจิตรธรรมรส (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาด้านเกณฑ์การศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า เพศ ประเภทงานวิจัย เกรดเฉลี่ย และหน่วยกิตที่ลงทะเบียนในแต่ภาคการศึกษามีความสำคัญอันดับต้น ๆ ที่ส่งผลทำให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาด้านเกณฑ์เพศหญิงมีอัตราการสำเร็จการศึกษาด้านเกณฑ์สูงกว่าเพศชาย ในส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับการทำงานทุกตัวมีอิทธิพลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาภาคปกติ และนักศึกษาที่ทำงานอยู่มีอัตราการสำเร็จการศึกษาด้านเกณฑ์ที่สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ทำงานและนักศึกษาที่ทำงานส่วนตัวอายุ มีผลกับนักศึกษาภาคพิเศษ จากการศึกษาทั้งสองกลุ่มพบว่าเมื่ออายุมากขึ้น โอกาสในการสำเร็จการศึกษาด้านเกณฑ์จะน้อยลง

5. มาตรฐานการอุดมศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาลัยราชภัฏ ใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558 โดยสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2558) มหาลัยราชภัฏได้พัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาตามบริบทของแต่ละแห่งให้ได้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการ และการแก้ปัญหาของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรวิชาชีพครู การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกันแต่อาจจะมียรายละเอียดที่แตกต่างกันไปบ้างตามบริบท นโยบาย และกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

ของแต่ละมหาวิทยาลัย ผู้เขียนในฐานะนักวิชาการมีประสบการณ์ในการทำงานและได้มีโอกาสร่วมงานในระดับบัณฑิตศึกษามาโดยลำดับ จึงทำให้พอมองเห็นภาพสะท้อนในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาการวิจัยเป็นสมรรถนะที่จำเป็นอย่างยิ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนการสอนและการจัดการเรียนรู้วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาและงานวิจัยของอาจารย์จะทำให้เกิดการพัฒนทั้งบุคลากร องค์กร และสังคม ขณะเดียวกันการพัฒนาการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาจำเป็นต้องขับเคลื่อนพร้อมกันทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา จึงจะสามารถตอบสนองความคาดหวังของสังคมต่อสถาบันอุดมศึกษาและนำไปสู่ความเป็นเลิศของศาสตร์ ในการพัฒนาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เคร่งครัดเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 6 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน 2) องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต 3) องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา 4) องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ 5) องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 6) องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาต้องคำนึงถึงเพื่อให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีข้อสังเกตในการบริหารจัดการหลักสูตรบางประการ อาทิเช่น

ด้านอาจารย์ พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ผู้สอน ไม่เขียนบทความวิชาการ หรือบทความวิจัย มีบางคนไม่ทำวิจัยเป็นของตนเอง มีเฉพาะวิจัยของนักศึกษาที่เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เท่านั้นอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่า ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ ต้องการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องการสอนคนเดียวโดยไม่มีผู้สอนร่วม ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะ สาขาวิชา ควรร่วมมือกับบัณฑิตวิทยาลัยในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้คู่มือการทำวิทยานิพนธ์ให้นักศึกษาได้รับทราบตั้งแต่ตอนเริ่มต้น เพื่อลดความผิดพลาดจากการทำวิทยานิพนธ์และสำเร็จการศึกษาได้เร็วขึ้นซึ่งอาจารย์ที่ไม่สนใจ/เอาใจใส่เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้มีนักศึกษาตีพิมพ์บทความวิทยานิพนธ์ในวารสารที่ไม่อยู่ในฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre : TCI) ทำให้ไม่ผ่านเกณฑ์และต้องตีพิมพ์ใหม่ทำให้การสำเร็จการศึกษาต้องล่าช้า

ด้านนักศึกษา ประเด็นที่พบส่วนใหญ่ นักศึกษาไม่ศึกษางานวิจัยที่ดีหรืออ่านงานวิจัยของผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วเท่าที่ควร ทำให้มองงานวิจัยไม่ออก ไม่เข้าใจกระบวนการวิจัยอย่างถ่องแท้ เป็นสาเหตุที่ทำให้ทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ไม่ผ่าน หรือระยะเวลาช้ากว่าที่กำหนดนักศึกษาไม่ศึกษาเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา ทำให้ตีพิมพ์บทความในวารสารที่ไม่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) หรือ การนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการ และไม่มีบทความฉบับเต็ม (Full Text) เพื่อการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องการประชุม (Proceedings) หรือไม่ตีพิมพ์บทความในวารสารที่เข้าสู่ฐาน TCI นักศึกษาปฏิบัติตนในการพัฒนาตนเองน้อย ในด้านความรับผิดชอบ การมีวินัยในตนเอง การบริหารจัดการด้านเวลา และการมีความอดทนพยายามมุ่งมั่นในการทำวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ นักศึกษาไม่ค่อยสนใจและให้ความสำคัญในการอบรม หรือศึกษาให้เข้าใจในระบบตรวจสอบการคัดลอกผลงาน หรือจรรยาบรรณนักวิจัยในการตระหนักถึงการคัดลอกผลงานวิจัย หรือการจ้างทำวิทยานิพนธ์นักศึกษาเรียนรายวิชาครบหมดแล้วหายไปไม่ทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หรือสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์เสร็จไม่ดำเนินการต่อ บางคนรอให้หมดเวลาค่อยกลับมาทำต่อ หรือหายไปติดต่อก็ไม่ได้แต่ไม่ลาออก ทำให้สร้างปัญหาให้หลักสูตรในการมีนักศึกษาตกค้างมากผู้เขียนมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดคลินิกวิจัยให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ในปัญหาที่นักศึกษาขอคำปรึกษา

ด้านสถาบันพบว่า คุณลักษณะของมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีเนื้อหาสาระที่ทันสมัยและสอดคล้องกับปัญหาความเป็นจริง ควรเพิ่มสิ่งสนับสนุนการทำวิจัย เช่น ทุนสนับสนุน

การวิจัยฐานข้อมูลวารสารออนไลน์ สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปที่ถูกลิขสิทธิ์ให้เพียงพอกับความต้องการผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรกระตุ้นให้นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาเร่งทำงานตามแผนการศึกษา ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะว่า กรรมการบริหารหลักสูตรควรจัดกลไกให้คำปรึกษาและติดตามผลงานของนักศึกษา มีการจัดระบบการกระตุ้นความก้าวหน้าในการศึกษาค้นคว้าอย่างเคร่งครัด เพิ่มช่องทางให้นักศึกษาได้นำเสนองานวิทยานิพนธ์ เป็นเวทีนำเสนอเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการนำเสนอผลงานต่อสาธารณะให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์ทำวิจัยก่อนทำวิทยานิพนธ์ และควรพิจารณากระบวนการขั้นตอนในการพิจารณาวิทยานิพนธ์ให้กระชับ ไม่เสียเวลามากเกินไปในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และนักศึกษาสามารถวางแผนการบริหารเวลาต่าง ๆ ได้

6. บทสรุป

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น ผู้เขียนมีความคาดหวังว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งและหลายหลักสูตรที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา สามารถจัดการให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ของสำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการโดยที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ และนักศึกษา ต้องร่วมมือกันโดยคำนึงคุณภาพให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ถือว่า “การวิจัย” เป็น “หัวใจ” ของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้น ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ประสบปัญหาต้องดำเนินการ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านนักศึกษามหาวิทยาลัยควรมียุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยปรับกระบวนการเรียนการสอน เช่น การสอนเป็นทีม การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเป็นผู้สอนร่วม การจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญเป็นอาจารย์พิเศษสอนในเรื่องที่สำคัญ หรือเรื่องที่กำลังอยู่ในกระแส ตลอดจนนักศึกษาต้องเรียนด้วยกระบวนการวิจัยให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

ด้านอาจารย์ต้องทำวิจัยเป็นของตัวเองไม่ใช่ใช้งานวิจัยของนักศึกษามารายงานในการประกันคุณภาพการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว การที่อาจารย์ทำวิจัยเพื่อจะทำให้เกิดทักษะเพิ่มขึ้น และนำประสบการณ์จากการวิจัยไปถ่ายทอดให้นักศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยอย่างเชี่ยวชาญยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ยังไม่มีประสบการณ์ ต้องทำวิจัยให้ชำนาญในสาขาวิชาที่ประจำหลักสูตร

ด้านสถาบัน ต้องให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เคร่งครัดเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตรการเรียนการสอนการประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในหลักสูตรต้องคำนึงถึงเพื่อให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้และส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ที่ได้กำหนดไว้

7. บรรณานุกรม

- กัญญาวิรี สมนึก, ชุมพล เสมอจันทร์ และลำเนา เอี่ยมสะอาด. (2558). *ปัจจัยในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (Proceedings) เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15 หน้า 13-26 วันที่ 23 กรกฎาคม 2558 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- โกวิทย์ ประดิษฐ์ผล และปรีชา วิจิตรธรรมรส. (2559). ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์การศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท ด้วยเทคนิคเหมืองข้อมูล กรณีศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* 6(3) : 113-145.
- ชลกมล สมองคุณ. (2548). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และชัยญา อภิบาลกุล. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น* 5(3) : 17-24.
- ทรงธรรม อีระกุล. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ. *วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ*. 7(2) : 97-108.
- “ประกาศกระทรวง ศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558” (2558, 13 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295ง. หน้า 12-24.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา” (2549, 10 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 123 ตอนที่ 105 ง. หน้า 5-7.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2554” (2554, 24 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 128 ตอนพิเศษ 47 ง. หน้า 44-46.
- รัชนิวรรณ ตั้งภักดี และ ทศน์ศิริพันธ์ สว่างบุญ. (2560). การศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 23(2) : 138 – 152.
- วันวิสาข์ แก้วสมบุญ, ทรงธรรม อีระกุล, เสาวนีย์ แสงสีดาและ ศศิธร ดีใหญ่. (2557). *ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาลำช้าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ*. สงขลา : หน่วยวิจัยสถาบันบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษายามในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.